

***Mongolica* “An International Annual Of Mongol Studies.”**

Moğolca ile ilgili çalışmalar bugün 21 ülkede sürdürülmektedir. Ancak, Türkiye bu konuda en geri ülkedir.

Moğollar, her üç yılda bir uluslar arası Mongolistler kongresi ile genç Mongolistler kongresini Moğolistan'ın başkenti Ulanbator'da toplayarak dünya çapında büyük propaganda yapmaktadırlar. 1987 yılında Prof. Dr. Bahattin Ögel ve Prof. Dr. Osman F. Sertkaya ile birlikte katıldığım bir uluslar arası Mongolistler kongresinden sonra, 1990 yılında “*Moğolların Gizli Tarihi'nin yazılışının 700. yılı*” dolayısıyla Ulanbator'da toplanan uluslar arası kongreye katılmışım. O aralar, İstanbul'da toplanan uluslar arası Türkoloji kongreleri, parasızlık sebebiyle yapılamazken, Moğollar böyle geniş çaplı kongreler düzenleyip, bilim adamlarını ülkelerinde ağırılıyorlar, kendi kültürlerinin tanıtımı ve tarihî yerlerinin turizme açılması için ellerinden geleni yapıyorlardı.

Bu tür kongrelere dünyanın pek çok ülkesinden tanınmış bilim adamları gelip bildiri sunuyorlar, kongre sonrasında da çok ucuz imkânlarla Moğolistan'da araştırma yapıyorlardı.

Bu ülkede tanıdığım Mongolist ve Türkologların göremediğimiz yayınlarının bibliyografyasının birinci cildi, “International Association of Mongolian Studies”in beş yıllık bir çalışması ile 1997 yılının sonlarında Ulanbator'da basıldı. Bu bibliyografyanın ikinci cildinin içinde Çin, Hindistan, Japonya, Moğolistan, Rusya ve ABD'ne yapılan çalışmalar yer alacak.

Hem Moğolistan'da hem de ABD'nin Bellingham şehrinde Prof. Dr. Henry G. Schwarz tarafından yürütülen bu bibliyografya çalışmasına Türkiye koordinatörü olarak ben katıldım.

Bibliyografya: A) Genel çalışmalar (4 bölüm); B) Dil ve Edebiyat (4 bölüm ve 16 alt bölüm); C) Tarih (10 bölüm); D) Kültür (2 bölüm ve 8 alt bölüm); E) Toplum (7 bölüm ve 20 alt bölüm) ana başlıklarından ve bunların alt başlıklarından oluşuyordu.

Eserin birinci cildi; editörler H. G. Schwarz ile Sh. Bira'nın ortak imzalarını taşıyan ön söz ile başlıyor ve Avustralya, Bulgaristan, Danimarka, Finlandiya, Fransa, Almanya, İngiltere, Macaristan, İsrail, İtalya, Kore, Poland, İsveç, Türkiye ve Vietnamlı Mongolistlerin bibliyografyalarını içine alıyor.

Eseri karıştırırken görüyorum. Moğolların tarihi, dili, edebiyatı, sanatı, musiki, etnografyası ve öteki konuları üzerine o kadar çok çalışma yapılmış ki şaşırılmamak mümkün değil. Türkiye üniversitelerinde *Moğol - Memlük savaşları*, *Ilhan - Argun ve Olcaytu (Ölceitü)*, *Batu Han*, *Iran Ilhanlıları* gibi konuları ihtiva eden araştırmaların ne kadar eksik ve hatalı olduğu bu bibliyografya ortaya konulduktan sonra daha iyi anlaşılıyor.

Bibliyografya içinde en uzun bölüm "Almanya" ile ilgili 168 sayfalık bölümde yer alan bibliyografik künyelerden hemen her konuda yapılan araştırmalar gözleri kamaştırıyor. Bu araştırmaların pek çoğu da Türkoloji ile çok yakından ilgili. Polonyalılar, İngilizlerin ve Macarların yaptığı bilimsel çalışmalar da hem sayıca fazla hem de çok önemli. Türkiye, bu konuda ne yazık ki, en geri kalmış bir ülke. Beş sayfalık bir listede A. Temir (16 yazı), O. N. Tuna (10 yazı), T. Gülensoy (18 yazı), Ö. İzgi (4 yazı)'nın adından başka kimse yok. Bu künyelerin pek çoğu da yeniden dizildiği ve tashih görmediği için hatalarla dolu ve pek çok bibliyografya da buraya alınmamış. O yüzden, yeni bir çalışma ile, yanlışları düzeltip eksikleri de tamamlayarak Mongolist ve Türkologların dikkatine doğru bir bibliyografya sunmak gerekiyor.

PROF. DR. TUNCER GÜLENSOY